

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2Co/23/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8323201957
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 08. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8323201957.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a členov senátu JUDr. Martina Barana a JUDr. Kataríny Krochtovej, v spore žalobcu: A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. E. XXXX/XX, XXX XX F., právne zastúpený: Advokátska kancelária prof. JUDr. Ján Klučka, CSc, s.r.o., so sídlom Ku Potoku č. 4, 040 16 Košice, IČO: 54 725 542, proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR, so sídlom Pribinova č. 2, 812 72 Bratislava, IČO: 00 151 866, o zaplatenie nemajetkovej ujmy v peniazoch za porušenie práva žalovaného podľa práva Európskej únie Slovenskou republikou, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Humenné, č. k. 13C/46/2023-101 zo dňa 10.01.2024, takto jednomyseľne

rozhodol:

I. Potvrdzuje rozsudok vo výroku I. a súvisiacom výroku III. o trovách konania.

II. Žalobcovi priznáva voči žalovanému náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“ a „súd“) napadnutým rozsudkom vo výroku I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 3.000,- Eur v lehote do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku, vo výroku II. žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a vo výroku III. priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy.

2. Rozhodnutie právne zdôvodnil druhou a treťou vetou čl.7, čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky; čl. 1 ods. 1, čl. 1 bod 2 písm. a) a c), čl. 1 bod 3, čl. 2 ods. 1, čl. 2 ods. 9, čl. 6 písm. a) a b), čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES Európskeho parlamentu a Rady zo dňa 04. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len „Smernica“); § 1 ods. 2, § 85 ods. 1 a 2, § 86 ods. 1 a 2, § 91 ods. 1 až 3, § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. o hasičskom a záchrannom zbore v znení účinnom v rozhodnom období (ďalej len „zákon č. 315/2001 Z. z.“); § 11, § 13 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka; § 1 písm. a), § 4 ods. 1 písm. e) zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“), čl. 24 Všeobecnej deklarácie ľudských práv.

3. V dôvodoch rozhodnutia súd prvej inštancie konštatoval, že predmetom žaloby je nárok žalobcu na zaplatenie nemajetkovej ujmy voči žalovanému z dôvodu, že žalovaný nesprávne transponoval Smernicu Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z. z., v dôsledku čoho predmetný zákon neobsahuje maximálne vymedzenie týždenného pracovného času v rozsahu 48 hodín, ktorý nemôže byť prekročený. Z tvrdení žalobcu v jeho písomných podaniach, ktoré neboli žalovaným spochybnené, je zrejmé, že jeho týždenný pracovný čas sa počas rokov 2019-2021 skladal zo sedemnást (17), od roku 2022 zo šestnást (16) hodinových pracovných zmien, po ktorých nasledovala osem (8), resp. od roku 2022 sedem (7) hodinová pohotovosť, počas ktorej bol žalobca v mieste výkonu štátnej služby k dispozícii zamestnávateľovi pripravený na prípadný zásah, pričom však súhrn takto uvedených zmien v rámci týždenného pracovného času pravidelne prekračoval 48 hodín. U

žalobcu došlo v priebehu 3 rokov, t. j. od 22.06.2020 do 21.06.2023 dvadsaťdeväťkrát k prekročeniu týždenného pracovného času nad 48 hodín. Žalovaný žalobcom predložený rozpis pracovného času nerozporoval, teda nespochybňoval, že by sa jednalo o nepravdivé informácie, preto súd z týchto údajov pri rozhodovaní vychádzal.

Súd ďalej konštatoval, že právo na náhradu škody spôsobenej porušením práva Únie, patrí medzi všeobecné zásady komunitárneho práva, vyplývajúce priamo z judikatúry SD EÚ bez ohľadu na vnútroštátnu právnu úpravu, a odráža základné vlastnosti komunitárneho práva - zásadu prednosti a priameho účinku, ako aj povinnosť vnútroštátnych orgánov aplikovať normy komunitárneho práva ex officio. Porušenia únieového práva sa môže dopustiť každý orgán, ktorý koná v mene členského štátu. Predpoklady zodpovednosti za vzniknutú škodu v zmysle judikatúry Súdneho dvora Európskej únie vychádzajú z absolútnej objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu, ktorá sa vzťahuje na prípady: ad 1/ porušenia práva únie členským štátom pre absentujúcu alebo nesprávnu transpozíciu smerníc (prípady C 6/90 a 9/90 Francovich, C- 178,179 a 188 až 190/94 Dillenkofer), ad 2/ aplikáciu ustanovení vnútroštátneho právneho poriadku odporujúcu únieovému právu (ČEZ C-115/08, Simmenthal II C 106/77), ad 3/ vydanie súdneho alebo správneho rozhodnutia, ktoré je v rozpore s právom Únie (C 2/06 Kempter, vec C 453/00 Kühnne a Heitz), ad 4/ na prijatie alebo ponechanie v platnosti legislatívy, ktorá je v rozpore s právom Únie (C 46 a 48/93 Brasserie du Pêcheur a Factortame). Zodpovednosť členského štátu za vzniknutú škodu podľa judikatúry Súdneho dvora Európskej únie nastáva, ak sú splnené tri predpoklady (bod 20 rozhodnutia C 445/06 Danske Slagterier, bod 51 rozhodnutia C 224/01 Köbler, bod 51 rozhodnutia C 46 a 48/93 Brasserie du Pêcheur a Factortame, bod 40 rozhodnutia C 6/90 a 9/90 Francovich): 1/ porušená únieová norma priznáva právo fyzickým alebo právnickým osobám alebo zakladá povinnosť pre členský štát (napr. C 524/04 Test Claimants Thin Cap), 2/ porušenie únieového práva je dostatočne závažné a 3/ medzi porušením únieového práva členským štátom a škodou spôsobenou fyzickým a právnickým osobám existuje príčinná súvislosť. O výške náhrady škody vždy rozhoduje vnútroštátny súd (viď bod 26 a 27 rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/66/2022 z 19.07.2023). Vzhľadom na uvedené pre vznik nároku žalobcu na náhradu škody sa vyžaduje splnenie vyššie vymienených troch podmienok, pričom súd dospel k záveru, že nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy je daný.

K námietke žalovaného o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie súd uviedol, že vnútroštátna právna úprava Slovenskej republiky neobsahuje špeciálne ustanovenia o konaní o náhradu škody v dôsledku nesprávnej transpozície smernice, teda práva EÚ do právneho poriadku SR, v dôsledku uvedeného je nevyhnutné na vec aplikovať podľa zásady analógie právnu úpravu, ktorá upravuje právne vzťahy obsahom a účelom najbližšie. Otázkou zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci upravuje zákon č. 514/2003 Z.z.. Keďže predmetný zákon na vec nie je možné aplikovať z dôvodu, že do pôsobnosti tohto zákona patria iba právne vzťahy založené na nesprávnom úradnom postupe alebo nezákonnom rozhodnutí štátu alebo orgánu územnej samosprávy, pričom výslovne v § 9 zákona č. 514/2003 Z.z. je vylúčená zodpovednosť štátu v dôsledku nesprávneho zákonodarného a legislatívneho procesu, tunajší súd analogicky na vec aplikoval iba ustanovenie § 4 písm. e) zákona č. 513/2003 Z.z., ktoré upravuje okruh štátnych orgánov, ktoré sú oprávnené konať v mene SR pri vzniku zodpovednosti za škodu, a to poukazujúc na povinnosť vnútroštátneho súdu rešpektovať princípy rovnocennosti a účinnosti. V danej právnej veci je nevyhnutné konštatovať, že z judikatúry Súdneho dvora EÚ ako aj z princípov, na ktorých je založené právo EÚ vyplýva, že členský štát zodpovedá za nesprávnu transpozíciu smernice do jeho vnútroštátneho práva, a preto pasívna vecná legitímácia vyplývajúca z hmotného práva svedčí v danej právnej veci práve Slovenskej republike ako členskému štátu, ktorý porušil povinnosť vyplývajúce z práva EÚ. V mene štátu je oprávnené v danej veci konať Ministerstvo vnútra SR ako orgán, do pôsobnosti ktorého spadá aj Hasičský a záchranný zbor SR, ktoré bolo garantom právnej úpravy vykonanej zákonom č. 315/2001 Z. z.

V súvislosti s námietkou žalovaného o tom, že na štátnu službu hasičov sa daná Smernica nevzťahuje, súd poukázal na judikatúru Súdneho dvora, ktorý sa predmetnou otázkou zaoberal v rozhodnutiach vo veciach Fuß (C-429/09), Pfeiffer (C-397/01 až C-403/01), Personalrat der Feuerwehr Hamburg (C-52/04). V tejto súvislosti je potrebné upriamiť pozornosť na znenie čl. 1 ods. 3 Smernice 2003/88/ES, ktorý definuje rozsah pôsobnosti predmetnej smernice tak, že táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné v zmysle článku 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice. Smernica 89/391/EHS upravuje svoju pôsobnosť v ustanovení čl. 2 ods. 1 tak, že sa uplatňuje na všetky odvetvia činností, a to verejné aj súkromné (priemysel, poľnohospodárstvo, obchod, administratíva, služby, vzdelávanie, kultúra, voľný čas atď.), pričom ods. 2, prvá veta smernice 89/391/EHS ustanovuje, že predmetná smernica sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných

služieb, napr. v oblasti služieb civilnej ochrany. Poukazujúc na zámer predmetnej smernice 89/391/EHS je nevyhnutné konštatovať, že táto nevyklučuje z pôsobnosti všetky služby civilnej ochrany, ale len „určité osobitné činnosti“ týchto služieb, ako uviedol aj žalobca vo svojom vyjadrení, a teda sa neuplatní len v prípadoch, ak nastane určitá vážna - kritická situácia, pri ktorej sa vyžaduje zabezpečiť ochranu zdravia, verejnej bezpečnosti, a ak by za takejto situácie uplatňovaním všetkých povinností, vyplývajúcich zo smernice, došlo k obmedzeniu alebo ohrozeniu možnosti zabezpečiť uvedené činnosti. Jedná sa však o výnimočné situácie, a teda nejde o automatické vylúčenie všetkých vzťahov v rámci civilnej ochrany, ktoré majú byť chránené predmetnou smernicou, a v rámci ktorých taktiež má dôjsť k ochrane zdravia zamestnancov. Služobná činnosť žalobcu ako hasiča tak na základe vyššie uvedených záverov patrí do pôsobnosti Smernice. Nemenej významnou skutočnosťou v predmetnej veci je to, že Súdny dvor Európskej únie už vo vzťahu k tejto problematike zaujal stanovisko v rozhodnutí G. Fuß, kde výslovne uviedol, že z rozsahu úpravy tejto smernice nie sú vyňatí ani hasiči. V bode 33 predmetného rozsudku Súdny dvor konštatuje, že článok 6 písm. b) Smernice 2003/88 predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa nadčasy, a od ktorej sa v prípade neprebratia článku 22 ods. 1 tejto smernice do vnútroštátneho práva nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti ako je činnosť hasičov, o ktorú ide v prejednávanej veci, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka (rozsudky z 5. októbra 2004, Pfeiffer a i., C-397/01, body 98 a 100, ako aj G. Fuß, C-429/09, body 33 - 35 a 38). Otázku, či do rozsahu pracovného času možno zaradiť aj stav pracovnej pohotovosti pracovníkov (lekárov, hasičov) taktiež zodpovedal Súdny dvor v rozsudku G. Fuß (C-429/09 týkajúci sa hasičov), J. Vorel (C-437/05 týkajúci sa lekárov) a Pfeiffer (C-397/01 týkajúci sa lekárskeho záchranárov), pričom dospel k záveru, že pracovná pohotovosť tvoriaca súčasť týždenného pracovného času v spojení s ďalším „riadnym“ pracovným časom nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas, a rovnako túto pracovnú pohotovosť je nevyhnutné považovať za pracovný čas, ak je zamestnanec povinný byť na pracovisku. Súdny dvor EÚ v rozhodnutí G. Fuß taktiež konštatoval, že právo Únie bráni vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej priemerný pracovný čas, ktorý vzhľadom na to, že zahŕňa obdobia pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby prekračuje týždennú hranicu upravenú v čl. 6 písm. b) uvedenej smernice (bod 25 rozsudku G. Fuß C-429/09). Zároveň vyslovil aj to, že členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES tak, že uplatnenie tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku, alebo ho určitým spôsobom obmedzia. Vyslovil, že čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi (rozsudky Pfeiffera a i., už citovaný, body 103 až 106, ako aj Fuß, body 56 až 59). V bode 38 je uvedené, že za týchto podmienok má pracovník, ako je G. Fuß, ktorého v zásahovej službe zamestnáva Stadt Halle, právo sa priamo dovolávať ustanovení čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES voči takému verejnoprávnemu zamestnávateľovi na účely dodržania práva na priemerný pracovný čas neprekračujúci 48 hodín, ktoré vyplýva z tohto ustanovenia.

Pokiaľ ide o námietku žalovaného poukazujúcu na čl. 16 písm. b) Smernice 2003/88/ES, súd konštatoval, že smernica umožňuje členským štátom ustanoviť pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie, nepresahujúce štyri mesiace. V tejto súvislosti je nevyhnutné si uvedomiť, že na to aby sa takéto ustanovenie mohlo uplatňovať, bolo nevyhnutné, aby bolo prevzaté do právneho poriadku Slovenskej republiky. Zo zákona č. 315/2001 Z.z. nevyplýva, že by SR uvedené ustanovenie prevzala, a teda, že by maximálny týždenný pracovný čas bolo možné dodržiavať a skúmať v rámci referenčného obdobia 4 mesiacov, resp. za splnenia smernicou stanovených podmienok, aj v dlhšom období. Keďže Slovenská republika neprevzala v žiadnom svojom ustanovení zákona č. 315/2001 Z.z. ani inom zákone, upravujúcom právne postavenie príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, článku smernice o stanovení maximálneho týždenného pracovného času, nemožno konštatovať ani to, že by prevzala, resp. že by do právneho poriadku SR boli transponované ustanovenia smernice o možnosti určenia referenčného obdobia, v ktorom by sa maximálny týždenný pracovný čas posudzoval. Ustanovenia § 86 zákona č. 315/2001 Z.z. sa týkajú nerovnomerného rozvrhnutia služobného času, avšak uvedené nesúvisí s maximálnym obmedzením týždenného pracovného času podľa smernice. Vzhľadom na uvedené, námietka žalovaného o zisťovaní splnenia podmienok v rámci referenčného obdobia bola nedôvodná, nakoľko ustanovenie o referenčnom období, súvisiacom s maximálnou výmerou týždenného pracovného času, taktiež nebolo do právneho poriadku SR riadne prevzaté, a preto sa žalovaný nemôže dovolávať jeho aplikácie.

Čo sa týka námietky žalovaného, že žalobca nevykonával úkony, ktorými by upozornil zamestnávateľa na porušenie práva, resp. úkony, ktorými by namietal rozvrhnutie pracovného času, súd konštatuje, že judikatúra Súdneho dvora EÚ, konkrétne rozsudky (C-429/09, C-445/06) takéto podmienky neustanovujú, preto by bolo v rozpore so zásadou efektivity, aby žalovaný bol zvýhodnený oproti žalobcovi, ktorého práva boli porušené. Nemožno ochraňovať žalovaného, ktorý porušil svoje povinnosti vyplývajúce z komunitárneho práva, a prenášať zodpovednosť na žalobcu, aby sa tento domáhal odstránenia protiprávneho stavu najprv u zamestnávateľa.

Súd prvej inštancie mal za preukázané, že žalobca v priebehu takmer troch rokov, za ktoré si uplatnil nárok na náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy, odpracoval 29-krát vyšší počet hodín v rámci týždenného pracovného času ako bol maximálny týždenný pracovný čas podľa čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES. Z uvedeného dôvodu bol žalobca ukrátený v nemajetkovej sfére o čas odpočinku, ktorý mohol stráviť s blízkymi, resp. fyzicky a psychicky regenerovať. V súlade s princípom rovnocennosti komunitárneho a vnútroštátneho práva, súd aplikoval ustanovenia o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, priznávanej fyzickým osobám v prípade zásahu do ich osobnostných práv v zmysle § 13 v spojení s § 11 Občianskeho zákonníka, keďže v dôsledku konania, resp. nekonania žalovaného došlo k porušeniu práva žalobcu na súkromný a rodinný život, práva na odpočinok, aj práva na ochranu jeho zdravia, a teda za tento zásah mu patrí nárok na primerané odškodnenie, pričom pri stanovení konkrétnej výšky náhrady súd prihliadal na kritéria stanovené zákonom a rozhodovacou činnosťou súdov.

Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu, pričom samotná výška závisí od úvahy súdu a od posúdenia závažnosti vzniknutej ujmy, dĺžky času, po ktorú dochádzalo k protiprávnemu konaniu, intenzity zásahu, vzniknutých dôsledkov, ako aj od posúdenia špecifických okolností konkrétneho prípadu.

Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že z výsluchu žalobcu vyplynulo, že tento vykonáva namáhavú pracovnú činnosť, ktorá si vyžaduje plné sústredenie, ako aj využívanie fyzických a psychických síl, v dôsledku čoho potrebuje dostatočný čas na regeneráciu fyzických i psychických síl, pričom tento čas je dlhodobo okliešťovaný, nakoľko žalobcovi je nariadovaný výkon služobných povinností nad maximálny, smernicou povolený limit týždenného pracovného času v trvaní 48 hodín. Z predloženého výpisu z dochádzkového systému vyplýva, že za necelé 3 roky došlo u žalobcu 29-krát k prekročeniu týždenného pracovného času počas 19 mesiacov zo žalobou uplatneného celkového obdobia 3 rokov. Z výsluchu žalobcu taktiež vyplývalo, že uvedené má vplyv aj na možnosť plánovať si voľnočasové aktivity, nakoľko nie vždy má dostatok času načerpať nové sily a budovať rodinné väzby. Žalobca okrem iného vykonáva aj riadiacu funkciu, ktorá má vplyv na množstvo povinností, ktoré prevyšujú povinnosti „radového“ príslušníka zboru a vyžadujú čas navyše (nezapočítaný do fondu pracovného času ani do práce nadčas) na ich splnenie, ktorý by mohol využiť na odpočinok a regeneráciu síl, stráviť ho s rodinou, venovať sa svojim koníčkom, či prípadne pomáhať svojim rodičom a svokrovcom vo vyššom veku.

Poukazujúc na uvedené okolnosti prejednávanej veci a prípadu, na dlhodobé porušovanie práva žalobcu na dostatočný oddych, rozsah v akom dochádzalo k prekročovaniu maximálneho týždenného pracovného času (29 x počas 19 mesiacov za žalobcom uplatnené obdobie 3 rokov), ako aj na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá je priznávaná všeobecnými súdmi v iných prípadoch, keď súdy aplikujú ustanovenie § 13 Občianskeho zákonníka, z uvedených dôvodov súd dospel k záveru, že žalobca má nárok na primeranú finančnú náhradu v sume 3.000,00 Eur, nakoľko porušením práva Únie bolo skutočne do jeho osobnostnej sféry zasiahnuté. V prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol zohľadňujúc aj skutočnosť, v akom rozsahu je priznávaná výška nemajetkovej ujmy žalobcom v obdobných súdnych sporoch v rámci SR.

4. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) v spojení s § 262 ods. 1 a 2 CSP a dodal, že úvaha súdu sa týkala skutkových okolností, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie o výške priznaného plnenia, nie čo do základu uplatneného nároku, a preto žalobcovi ako úspešnej strane priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% z prisúdenej sumy.

5. Proti výrokom I. a III. rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalovaný z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP, a teda, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Aby mohol súd prvej inštancie skonštatovať, že došlo k porušeniu práva únie Slovenskou republikou, musel by najskôr rozhodnúť, že zákon č. 315/2001 Z. z. nesprávne prebral Smernicu 2003/88/ES do slovenského právneho poriadku. Žalovaný dáva do pozornosti odvolacieho súdu, že uvedené nie je v medziach právomocí vnútroštátnych súdov, a to ani pre individuálne posúdenie prípadu. Súd prvej

inštancie sa v tomto súdnom konaní vôbec nezaoberal otázkou, či do jeho právomoci vôbec patrí posudzovanie takto nastolenej otázky.

K námietke o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaný uviedol, že súd prvej inštancie nechal do úvahy potrebu rozlišovania medzi „prebratím smernice“ a „aplikáciou smernice“ a následne nesprávnym právnym posúdením aplikoval tento záver na vznik zodpovednosti kompetentných orgánov za porušenie predpisov v procese preberania a následnej aplikácie smernice. K prebratíu smernice žalovaný uviedol, že na to, aby bolo možné konštatovať, že Smernica 2003/88/ES bola prebratá nesprávne, musí dôjsť k porovnaniu zákona č. 315/2001 Z. z. v jeho znení pred účinnosťou ako aj po účinnosti (t. j. po prebratí) Smernice 2003/88/ES. Len takouto konfrontáciou by bolo možné zaoberať sa správnosťou alebo nesprávnosťou prebratia Smernice 2003/88/ES. V súvislosti s aplikáciou smernice žalovaný uviedol, že žalobca namietal nesprávne prebratie Smernice 2003/88/ES, nie však jej aplikáciu v individuálnom prípade žalobcu. Slovenská republika teda nemôže niesť zodpovednosť za prípadnú nesprávnu aplikáciu Smernice 2003/88/ES na pracovnoprávny vzťah žalobcu u jeho zamestnávateľa. Žalovaným je v tomto súdnom konaní Slovenská republika, ktorá má podľa žalobcu zodpovedať za škodu, ktorá mala vzniknúť nesprávnym prebratím (nie aplikáciou) Smernice 2003/88/ES. Slovenská republika však nie je zamestnávateľom žalobcu a nie je ani orgánom, ktorá by sa na aplikácii Smernice 2003/88/ES podieľala. Ak by aj súd prvej inštancie konštatoval, že aplikácia smernice na služobný pomer žalobcu bola nesprávna, nijako táto skutočnosť nesúvisí so zodpovednosťou žalovaného za správnosť prebratia smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky. S ohľadom na zamieňanie Slovenskej republiky a Ministerstva vnútra Slovenskej republiky ako dvoch samostatných subjektov pristupuje ďalší dôvod nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného. Podľa žalovaného súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil otázku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v tomto konaní ako jednu z rozhodujúcich skutočností, čo bez ďalšieho predstavuje odvolací dôvod v zmysle § 365 ods. 1 písm. h) CSP.

Podľa žalovaného súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil aj pôsobnosť Smernice 2003/88/ES, ktorá sa na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času, nevzťahuje v plnom rozsahu. Rozsah pôsobnosti Smernice 2003/88/ES je pozitívne vymedzený v článku 2 ods. 1 Smernice 89/391/EHS, ako aj negatívne vymedzený v článku 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Podľa žalovaného Smernica 2003/88/ES sa neuplatňuje na odvetvia činností, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Štátnu službu príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vykonávajúci zásahovú činnosť (ktorá je špecifická nerovnomerným rozvrhnutím služobného času, na ktorý priamo nadväzuje určená služobná pohotovosť) možno jednoznačne subsumovať pod negatívne vymedzenie pôsobnosti Smernice 89/391/EHS v článku 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Podľa žalovaného rozhodnutie vo veci V-429/09 G. Fuss sa týka „mestského hasiča“ - zamestnanca StadtHalle, preto ho nie je možné považovať za smerodajné, nakoľko režim výkonu hasičských činností v takomto zriadení a štruktúre mestských hasičov sú absolútne odlišné od režimu, v akom fungujú príslušníci Hasičského a záchranného zboru v Slovenskej republike, ktorého zriaďovateľom je štát (nie obec) a sú im poskytnuté rôzne osobitné výhody od „definitívy“ až po systém sociálneho zabezpečenia, tak ako v prípade príslušníkov Policajného zboru. Nakoľko Smernica 2003/88/ES sa na príslušníkov Hasičského a záchranného zboru v prípade služobného času ako aj ich odmeňovania nevzťahuje, je táto oblasť v plnej miere v pôsobnosti vnútroštátnej právnej úpravy. Vzhľadom na uvedené sa príslušné ustanovenia Smernice 2003/88/ES na prípad žalobcu nemôžu aplikovať, preto žalobcovi v zmysle žaloby nemohla vzniknúť žiadna škoda.

Odvolateľ tiež namietal, že žalobca veľmi nejasným spôsobom stanovil „škodu“, ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú bol žalobca v zmysle platnej legislatívy odmeňovaný. Pokiaľ súd prvej inštancie dospel k záveru, že služobná pohotovosť, ktorú vykonáva žalobca, a za ktorú je riadne odmeňovaný, je pracovným časom, a teda má sa zarátavať do pracovného fondu, samo o sebe to ešte nie je dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody. V zmysle rozhodnutia Súdného dvora C- 46/93 Brasserie du Pecheur (bod 84) by mal teda vnútroštátny súd preveriť, či poškodená osoba prejavila primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu alebo obmedziť jej rozsah a či včas využila všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu. Žalobca nevyvinul snahu na to, aby vzniku škody (ujmy) predišiel. Žalobca nepreukázal, že oznámil svojmu zamestnávateľovi, že odmieta vykonávať služobnú pohotovosť, resp. do dňa podania žaloby zamestnávateľ žalobcu nemal vedomosť o tom, že výkon služobnej pohotovosti (za ktorú každý mesiac žalobca dostáva odmenu), považuje resp. pociťuje ako výraznú ujmu. Poškodená osoba pod hrozbou toho, že sama bude musieť znášať škodu, musí vyvinúť primerané úsilie, aby obmedzila rozsah škody (rozsudky Mulder a i /Rada a komisia, C-104/89 a C-37/90).

Podľa žalovaného žalobca nepreukázal, že pracoval nad limit 48 - hodinového týždenného pracovného času za rozhodné obdobie. Takisto bolo potrebné zohľadniť nerovnomerné rozvrhnutie služobného času u hasičov v referenčnom období 6 mesiacov, čím sa súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku nezaoberal. Žalovaný má za to, že tabuľky priložené k žalobe, nemožno považovať za dôkaz, ktorý by preukazoval výšku ujmy, ktorú žalobca požaduje. Žalovaný má za to, že žalobca nepreukázal a ani riadne neodôvodnil výšku ujmy, ktorá mu mala byť spôsobená. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú súd vo svojom rozhodnutí žalobcovi priznal, žalovaný považuje za neprimeranú, a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmou žalobcu podstatne vyššia. Žalovaný argumentoval aj tým, že Európsky súd pre ľudské práva zdôrazňuje, že pri určovaní výšky „náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanej za telesné zranenia alebo násilné činy“ (napr. *Iltalehti a Karhuvaara v. Fínsko*). Podľa žalovaného žalobca nepreukázal zásah do súkromného a rodinného života, či neoprávnený zásah, ktorý by sa odrazil napr. v medziľudských vzťahoch, či nepriaznivost' zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej značnej miere, ktorá by odôvodňovala výšku priznanej sumy súdom prvej inštancie. Zo strany žalobcu nebolo žiadnym spôsobom preukázané, že by utrpel ujmu, ktorá by v značnej miere znížila jeho dôstojnosť, resp. vážnosť v spoločnosti. Žalovaný súčasne poukázal na to, že žalobca sa žalobou nedomáha upustenia od neoprávneného zásahu do práva na ochranu jeho osobnosti, ani aby sa odstránili následky takéhoto zásahu, ale domáha sa náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Podaná žaloba tak vôbec nerieši (údajný protiprávny) stav do budúcnosti, ale naopak vytvára priestor pre opätovné čiastkové žaloby. Podľa žalovaného výkon práce žalobcu nijako negatívne nezasahuje do jeho voľného času, nijako negatívne ho neobmedzuje pri sebarealizácii v súvislosti s jeho obľúbenou voľnočasovou aktivitou, resp. aktivitami. Žalobca nijako bližšie nepopísal, v čom mu jeho práca bráni v súvislosti so starostlivosťou o svoju rodinu a nepopísal ani to, ako zvykol tráviť voľný čas s rodinou a v akých ich spoločných aktivitách mu jeho práca bráni, resp. ho obmedzuje. Žalobca tiež nepreukázal, aby mu výlučne práca bránila v pomoci rodičom alebo svokrovcom. Žalovaný tiež zdôraznil, že žalobca podanou žalobou nechce dosiahnuť zlepšenia, či úpravy svojej pracovnej pozície u zamestnávateľa. Žalobca nežiadal o upustenie od zásahu u svojho zamestnávateľa v zmysle § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ale domáha sa len finančnej kompenzácie.

Odvolateľ súčasne namietal neprimeranosť priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v sume 3.000,- eur a dodal, že žalobca neodôvodnil výšku požadovanej peňažnej náhrady, pretože neuviedol v čom tento „údajný neoprávnený“ zásah spočíval. Chýbajúce skutkové tvrdenia nie je možné nahradiť odvolávaním sa na rozhodovacia činnosť iných súdov v obdobných prípadoch. Vzhľadom na to, že ide o osobnostné práva, je potrebné nemajetkovú ujmu posudzovať v každom jednom prípade individuálne. Žalovaný zdôrazňuje, že zo strany žalobcu nebolo žiadnym spôsobom preukázané, že by utrpel ujmu, ktorá by v značnej miere znížila jeho dôstojnosť resp. vážnosť v spoločnosti. V tomto súdnom konaní nebolo ani na základe výpovede žalobcu, ani iným dôkazným prostriedkom preukázané, ako súčasný stav zasahuje do osobnostnej sféry žalobcu ako základný predpoklad pre vznik nemajetkovej ujmy. Žalovaný tvrdil aj zmatečnosť uplatneného nároku, nakoľko podľa neho žalobca namietala organizáciu pracovného času, a nie nesprávne prebratie Smernice. Žalobca ani netvrdil a ani nepreukázal, aby jeho práca bola výlučným dôvodom, pre ktorý sa rodine, blízkym, priateľom, prípadne voľnočasovým aktivitám venuje menej. Uvedené považuje žalovaný za kľúčové, nakoľko ak sa z posudzovania vplyvu faktorov na zníženie času na voľnočasové aktivity, rodinu, blízkych, priateľov nedá abstrahovať jedine jeden (a to práca žalobcu), ktorý by ako jediný bránil slobodnému nakladaniu s voľným časom, tak nie je možné jednoznačne tvrdiť, že nesprávne prebratie Smernice je tým jediným a výlučným faktorom, v dôsledku ktorého žalobca rodine, priateľom či koníčkom venuje menej času. Súd prvej inštancie sa tvrdeniami žalobcu v tomto smere nijako bližšie nezaoberal a tento súvis neskúmal, čo žalovaný považuje za vadu konania. Zároveň súd nezohľadnil námietky žalovaného o nepreukázaní ujmy žalobcovi a jej výšky, nijako sa s nimi nevysporiadal, čím mu odňal právo na spravodlivé súdne konanie a presvedčivé zdôvodnenie právneho názoru súdu prvej inštancie. To zakladá vadu podľa § 365 ods. 1 písm. d) CSP. Súdy by pri určovaní konkrétnej výšky náhrady za spôsobenú ujmu, mali zohľadňovať nielen primeranosť k iným finančným kompenzáciám, ale naďalej prihliadať napríklad na osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

Žalovaný odvolaním napadol aj III. výrok rozsudku, ktorým súd priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy. Žalovaný sa s týmto názorom súdu prvej inštancie nestotožňuje a má za to, že nárok žalobcom bol nesprávne uplatnený, a teda aj v tejto súvislosti ide o nesprávne právne posúdenie veci.

Na základe uvedených skutočností žalovaný navrhol, aby odvolací súd rozsudok v napadnutej časti zmenil tak, že žalobu zamietne a prizná mu nárok na náhradu trov konania.

6. Žalobca vo vyjadrení k podanému odvolaniu, konkrétne k námietke žalovaného o nedostatku právomoci súdu rozhodovať o predmete sporu, poukázal na ust. § 3 CSP. Spor o náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva Únie v dôsledku nesprávnej transpozície smernice do vnútroštátneho právneho poriadku, možno zaradiť medzi súkromnoprávne spory. Taktiež z judikatúry Súdneho dvora EÚ vyplýva, že spory o náhradu škody spôsobenej porušením práva Európskej únie medzi jednotlivcom a štátom majú rozhodovať príslušné vnútroštátne súdy. Každý vnútroštátny súd členského štátu EÚ je v rámci svojich právomocí a voľnej úvahy, ktorú mu priznáva vnútroštátne právo, povinný vykladať vnútroštátne ustanovenia čo najviac v súlade s právom únie. Ak takáto interpretácia nie je možná, súd je povinný bezodkladne neaplikovať nezlučiteľné vnútroštátne ustanovenie bez toho, aby požiadal alebo vyčkal na predchádzajúcu legislatívnu úpravu ktorou by sa mala uviesť vnútroštátna právna norma do súladu s úniovým právom (C-231-233/06, C-128-131/07).

K námietke o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalobca uviedol, že za Slovenskú republiku, ktorá je vecne pasívne legitimovaným subjektom v konaní o náhradu škody pre nesprávnu transpozíciu smernice EÚ, v konaní koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako ústredný orgán štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor v zmysle ust. § 11 písm. c) zákona č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov, a ktoré bolo garantom právnej úpravy podľa zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbere v znení neskorších predpisov. Preto námietka nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného nie je dôvodná. Navyše žalobca poukázal na to, že rozhodovacia prax všeobecných súdov túto otázku už riešila, pričom argumentoval rozsudkom Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 11Co/90/2022 zo dňa 31.05.2023.

V súvislosti s námietkou žalovaného týkajúcou sa pôsobnosti smernice 2003/88/ES žalobca poukázal o. i. na rozhodnutie ESD vo veci C-518/15, R. Matzak, v ktorej súd takisto rozhodol, že : „Smernica 2003/88/ES sa má uplatniť na činnosti hasičského zboru, aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne a nezáleží na tom, že sú zamerané na boj proti požiarom alebo poskytnutie pomoci iným spôsobom, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním zvereným príslušnej službe, a to aj vtedy, keď zásahy, ku ktorým môžu tieto činnosti viesť, sú svojim charakterom nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov, ktorí ich vykonávajú, určitým rizikám, pokiaľ ide o ich bezpečnosť a/alebo zdravie“ (C-518/15, bod 27). Tieto závery sú potvrdené aj samotnou Smernicou 2003/88/ES, ktorá v Článku 17 ods. 3 bode iii) výslovne uvádza aj protipožiarne služby a služby civilnej ochrany. Je treba pripomenúť, že takáto úprava by nemala žiadny zmysel, ak by bola takáto činnosť ako celok vylúčená zo smernice 89/391/EHS, nakoľko v takomto prípade by sa na ňu nevzťahovala ani Smernica 2003/88/ES. Z uvedených dôvodov nie je možné súhlasiť s tvrdením žalovaného, že Smernica 2003/88/ES sa nevzťahuje na protipožiarne služby a služby civilnej ochrany vykonávané Hasičským a záchranným zborom SR a aj pre výkon týchto služieb garantuje 48-hodinový priemerný týždenný pracovný čas podľa Čl. 6 písmeno b) Smernice 2003/88/ES.

K odvolacej námietke žalovaného o odpočinku počas pohotovosti žalobca uviedol, že pokiaľ ide o čas pracovnej pohotovosti, z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že čas, v rámci ktorého pracovník skutočne nevykonáva žiadnu činnosť v prospech svojho zamestnávateľa, nepredstavuje nevyhnutne „čas odpočinku“ na účely uplatnenia smernice 2003/88/ES (rozsudok C-514/20 bod 32). Súdny dvor dospel k záveru, že v rámci tohto času pracovnej pohotovosti sa pracovník, ktorý je povinný zdržiavať sa na svojom pracovisku a byť okamžite k dispozícii svojmu zamestnávateľovi, musí zdržiavať mimo svojho rodinného a sociálneho prostredia a má len malý priestor organizovať si čas, v rámci ktorého sa od neho výkon práce nepožaduje. Celú túto dobu treba preto kvalifikovať ako „pracovný čas“ v zmysle smernice 2003/88 bez ohľadu na pracovnú činnosť skutočne vykonávanú pracovníkom počas uvedenej doby (rozsudky Jaeger, C-151/02, EU:C:2003:437, bod 65; Pfeiffer a i., C-397/01 až C-403/01, bod 93, ako aj Dellas a i., C-14/04, body 46 a 58). Pod pojem „pracovný čas“ v zmysle smernice 2003/88 spadajú všetky časy pracovnej pohotovosti vrátane tých, ktoré boli zabezpečované vo forme nepretržitej dostupnosti, v rámci ktorých majú obmedzenia uložené pracovníkovi takú povahu, že objektívne a veľmi významne ovplyvňujú možnosť tohto pracovníka slobodne nakladať počas týchto období s časom, v ktorom sa od neho výkon práce nepožaduje, a venovať tento čas svojim vlastným záujmom (rozsudok C-514/20, bod 37). Ustanovenia smernice 2003/88 nemožno vykladať reštriktívne v neprospech práv, ktoré pracovníkovi vyplývajú z tejto smernice (rozsudok zo 14. mája 2019, CCOO, C-55/18, body 30 až

32). V tejto súvislosti žalobca poukázal o. i. na rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 2Co/20/2023 zo dňa 30.03.2023, v ktorom o.i. vyslovil: „Osobitne v prípade hasičov Súdny dvor túto otázku riešil v rozhodnutí C-429/09 G. Fufi keď potvrdil, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas a nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas ustanovený Smernicou. Nie je tak podstatné, akým spôsobom žalobca vykonáva služobnú pohotovosť, či je alebo nie je povinný byť bdely a aktívny počas trvania služobnej pohotovosti, pokiaľ musí byť po stanovený čas k dispozícii zamestnávateľovi. Bez vplyvu na porušenie Článku 6 písm. b) Smernice je preto aj skutočnosť, že za pracovnú pohotovosť je vyplácaná odmena“.

Žalovaný považoval za neopodstatnenú aj námietku žalovaného o tom, že „tabuľky priložené k žalobe nemožno považovať za dôkaz...“. V tejto súvislosti uviedol, že z predloženého výpisu z dochádzkového systému SAP, je zjavné, že evidencia pracovného času žalobcu obsahuje plánované hodiny (skratka „PH“) ako aj skutočne odpracované hodiny (bez času služobnej pohotovosti - skratka „OH“). Výpis z dochádzkového systému SAP predložený súdu zo strany žalobcu za ten-ktorý mesiac prestal byť plánovaným rozvrhom služobného času hneď po ukončení daného mesiaca, keď nadriadený žalobcu potvrdil do evidencie softvéru SAP skutočne odpracované hodiny žalobcu za daný mesiac (bez času služobnej pohotovosti). Údaj o rozdiel medzi plánovaným a skutočne odpracovaným časom (skratka „RO“), ktorý je uvedený v predloženom výpise za každý mesiac odpracovaný žalobcom, potvrdzuje jeho reálne odpracované hodiny (bez času služobnej pohotovosti), a teda neopodstatnenosť námietky žalovaného. Údaje zo softvéru SAP, t.j. údaje z dochádzkového systému používaného zamestnávateľom žalobcu, žalovaný zavádzajúco označuje len za „tabuľky priložené k žalobe“, a to napriek tomu, že práve na základe týchto údajov z predmetného softvéru SAP sa u príslušníkov HaZZ SR vypočítava každý mesiac jeho služobný príjem.

Žalobca súčasne uviedol, že peňažná satisfakcia podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka prichádza do úvahy tam, kde by sa satisfakcia podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka nejavila ako postačujúca. Vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu došlo (t.j. žalovaný ako členský štát Únie neprijal opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES), je dôvodný záver, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu, ani žaloba na odstránenie trvajúcich následkov, nie je na mieste vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát). Rovnako neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie, odvolanie výrokov a podobne. Aj z formulácie § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že zníženie dôstojnosti a vážnosti fyzickej osoby v spoločnosti je len príkladom, kedy fyzickej osobe môže vzniknúť právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

K námietkam žalovaného k výške škody a náhrade nemajetkovej ujmy žalobca uviedol, že na jeho postavenie ako príslušníka Hasičského a záchranného zboru sa vzťahuje judikatúra SD EÚ (C-429/09 a C-445/06), z ktorej vyplýva, že by bolo v rozpore so zásadou efektivity uložiť poškodeným osobám povinnosť systematicky využívať všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii, keď by to spôsobilo nadmerné ťažkosti alebo by to od nich nebolo možné rozumne vyžadovať. Podľa názoru SD EÚ by bol výkon práv priznaných jednotlivcom priamo uplatniteľnými ustanoveniami práva Únie znemožnený alebo nadmerne sťažený, ak by sa od žalobcov ako slabšej strany v pracovnoprávných vzťahoch vyžadovalo najprv uplatniť svoje práva voči zamestnávateľovi. Znamenalo by to aj spochybnenie práva na náhradu škody, ktoré má základ v právnom poriadku Únie a povinnosti členských štátov zabezpečiť jeho dodržiavanie. Článok 6 písm. b) smernice 2003/88/ES teda nevyžaduje, aby dotknutí pracovníci požiadali svojho zamestnávateľa o dodržiavanie minimálnych požiadaviek upravených týmito ustanoveniami. Predpoklady zodpovednosti žalovaného za škodu vzniknutú žalobcovi, boli splnené. Žalobca v tejto súvislosti poukázal na ustálenú rozhodovaciu prax Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktorý k stanoveniu výšky nemajetkovej ujmy v skutkovo obdobných veciach vo svojich rozsudkoch uvádza, že: „vzhľadom na špecifickosť zásahu do osobnosti žalobcu v dôsledku porušenia práva únie a trvanie zásahu nie je dobre možné porovnanie s inými obdobnými prípadmi zásahov (napr. v prípade zásahov do osobnosti neoprávnenou kritikou, resp. usmrtením člena rodiny ide o rozdielne skutkové okolnosti)“ - bod 6.11 rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 17Co/71/2022 z 26.10.2022, bod 24. rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 17Co/78/2022 z 23.11.2022, bod 24. rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 17Co/77/2022 zo dňa 23.11.2022.

Na základe uvedeného žalobca žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny a priznal mu náhradu trov odvolacieho konania.

7. V odvolacej replike žalovaný zotrval na doterajšej argumentácii. Medzi iným zdôraznil, že smernica 2003/88/ES jasne vymedzuje, čo je to pracovný čas a zároveň ho oddeľuje od času odpočinku.

Cieľom smernice nie je, aby sa do maximálneho týždenného pracovného času započítaval aj čas odpočinku, inak by ho nerozlišovala. Práve naopak, smernica 2003/88/ES považuje za potrebné, aby mal pracovník dostatočný čas na odpočinok a zároveň stanovuje hranicu maximálneho priemerného týždenného pracovného času. Žalovaný ďalej uviedol, že na účely výpočtu priemerného pracovného času s poukazom na výpočty maximálneho priemerného pracovného času podľa čl. 6 smernice 2003/88/ES, bolo správne transponované do slovenského právneho poriadku referenčné obdobie dlhé šesť mesiacov, a teda je nutné na účely konštatovania porušenia práva Európskej únie v zmysle smernice 2003/88/ES vychádzať z výpočtov priemerného pracovného času na šesťmesačné referenčné obdobia. Žalobca si v žalobe vytvoril vlastné referenčné obdobie podľa vlastného uváženia, o ktorom nepojednáva ani smernica 2003/88/ES. Predkladaná tabuľková časť, ktorú žalovaný od počiatku konania namietal, je absolútne irelevantná, nakoľko vychádza z mylného právneho posúdenia žalobcu. Podľa žalovaného žalobca nepreukázal, že došlo k porušeniu práva nad maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas. Nie všetky hodiny odpracovanej pohotovosti sú totiž hodinami nad maximálny limit pracovného času. Takisto je potrebné zohľadniť nerovnomerné rozvrhnutie služobného času u hasičov v referenčnom období. Žalovaný tiež zopakoval, že výška náhrady nemajetkovej ujmy nemôže presiahnuť výšku odškodnenia obete násilného trestného činu. Dodal, že žalobca musí nielen uviesť (tvrdiť), ale aj preukázať aká ujma mu vznikla, k čomu v danom prípade nedošlo. Podľa žalovaného nebolo v konaní preukázané, že žalobcovi patrí náhrada nemajetkovej ujmy práve v priznanej výške 3.000,- eur, ktorú súd prvej inštancie bližšie nezdôvodnil, čím zaťažil konanie vadou nepreskúmateľnosti. Na základe toho zotrval na odvolacom návrhu.

8. V odvolacej duplike žalobca tiež zotrval na svojich tvrdeniach, pričom poukázal na to, že pokiaľ žalovaný vo vyjadrení rozoberá úpravu referenčných období, čo sa do výpočtu priemerného týždenného pracovného času podľa neho započítava a čo nie, uvádza novú judikatúru Najvyššieho súdu SR k stanoveniu výšky nemajetkovej ujmy, týmto dopĺňa svoje odvolanie zo dňa 20.02.2024 o nové skutočnosti, ktoré neuviedol ani vo svojom odvolaní a neprezentoval ich vo svojich doterajších písomných ani ústnych vyjadreniach na pojednávaní. Žalovaný tým neprecizuje už uvedené skutočnosti, ale uvádza úplne nové skutočnosti, čím dopĺňa svoje odvolanie zo dňa 20.02.2024 po lehote na podanie odvolania. Vzhľadom na uvedené preto žalobca navrhol, aby odvolací súd na toto podanie žalovaného neprihliadal.

9. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z § 379 a násl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné. Oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku bolo v súlade s § 219 ods. 3 v spojení s § 378 ods. 1 CSP zverejnené na úradnej tabuli a webovej stránke Krajského súdu v Prešove.

10. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

11. Odvolací súd zastáva názor, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, zo zistených skutočností vyvodil správny právny záver a svoje rozhodnutie zdôvodnil v rozsahu, ktorý obstoje v konfrontácii s požiadavkami kladenými na kvalitu súdnych rozhodnutí. Z napadnutého rozsudku ani konania mu predchádzajúceho súd neidentifikoval takú vadu, ktorá by mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité odôvodnenie súdu prvej inštancie. Vzhľadom k tomu, že odôvodnenia rozhodnutí súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvoinstančné konanie a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok, odvolací súd v plnom rozsahu odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku a len na zdôraznenie dodáva:

12. Predmetom tohto sporu je nárok žalobcu na zaplatenie nemajetkovej ujmy titulom zodpovednosti štátu pri prebratí smernice 2003/88/ES, konkrétne čl. 6 písm. b) o priemernom 48-hodinovom týždennom pracovnom čase do vnútroštátneho právneho poriadku SR vo svetle zákona č. 315/2001 Z.z., v dôsledku čoho došlo u žalobcu ako príslušníka Hasičského a záchranného zboru za necelé 3 roky 29-krát k prekročeniu týždenného pracovného času počas 19 mesiacov, čím tento stráda na svojich osobnostných právach.

13. Žalovaný namietal nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie v súvislosti s vyriešením otázky, či prejednanie danej žaloby patrí do právomoci súdov SR. Žalovaný súčasne namietal, že súd prvej inštancie na uvedenú otázku nereflektoval. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku v bode 10., keď súd prvej inštancie s poukazom na rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/66/2022 zo dňa 19.07.2023 konštatoval, že o danom nároku rozhoduje vnútroštátny súd.

14. V súvislosti s touto odvolacou námietkou je potrebné uviesť, že podľa § 3 ods. 1 CSP súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. Spor o náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva únie v dôsledku nesprávneho prebratia - transpozície smernice Európskej únie do vnútroštátneho právneho poriadku, je potrebné zaradiť medzi súkromnoprávne spory, pričom odvolací súd poukazuje na to, že z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že spory o náhradu škody spôsobenej porušením práva únie medzi jednotlivcom a štátom majú rozhodovať príslušné vnútroštátne súdy. Súdom prvej inštancie bol v rámci svojej právomoci v prejednávanom spore oprávnený a povinný skúmať, či zo strany žalovaného došlo k tvrdenému porušeniu práva únie pri preberaní Smernice 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky, a to konkrétne vo vzťahu k zákonu č. 315/2001 Z. z., čo znamená, že v jednotlivostiach bol oprávnený a povinný skúmať, či zák. č. 315/2001 Z. z. zodpovedá cieľom čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES. Na základe toho odvolací súd námietku žalovaného o nedostatku právomoci všeobecného súdu prejsť a rozhodnúť daný spor, vyhodnotil ako nedôvodnú.

15. Nesprávne právne posúdenie veci žalovaný namietal, aj pokiaľ ide o pasívnu vecnú legitimitáciu, ktorá podľa jeho názoru nie je daná. Odvolací súd sa stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie obsiahnutými v bode 11. napadnutého rozsudku. Zároveň k tejto námietke žalovaného uvádza, že článok 6 písm. b) Smernice 2003/88 má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Zodpovednosť za nesprávnu transpozíciu smernice do vnútroštátneho právneho poriadku znáša členský štát, v danom prípade Slovenská republika. V mene Slovenskej republiky nepochybne koná orgán štátu, do ktorého pôsobnosti patrí Hasičský a záchranný zbor SR [§ 11 písm. c) zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy] a ktorý bol garantom právnej úpravy vykonanej zákonom č. 315/2001 Z. z. Týmto orgánom štátu je Ministerstvo vnútra SR, t. j. žalovaný. Bez právneho významu je v tejto súvislosti aj odvolacia argumentácia žalovaného spočívajúca v poukazaní na rozdiel medzi prebratím a aplikáciou smernice č. 2003/88/ES. Hoci sa žalovaný na aplikácii smernice č. 2003/88/ES, resp. zákona č. 315/2001 Z. z. voči žalobcovi priamo nepodieľa, daná skutočnosť je z hľadiska prejednávaného sporu bez právneho významu. Predpoklady zodpovednosti za škodu vychádzajú z objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu. V zmysle čl. 29 smernice č. 2003/88/ES je táto adresovaná členským štátom; žalovaný ako členský štát Európskej únie, a teda adresát smernice, bol povinný prijať opatrenia za účelom dosiahnutia smernicou sledovaného cieľa, t. j. bol povinný zabezpečiť jednotlivcovi smernicou priznané právo na bezpečnosť a ochranu zdravia pri organizácii pracovného času.

16. Ďalšou námietkou žalovaného o nesprávnom právnom posúdení veci bola pôsobnosť Smernice 2003/88/ES. Aj touto otázkou sa súd prvej inštancie zaoberal v dôvodoch rozhodnutia (viď body 12. až 14.).

17. Článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa tak nadčasy, ako aj pracovnú pohotovosť, a od ktorej sa nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka. Súdnym dvorom vo svojich rozhodnutiach konštatoval, že členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) Smernice 2003/88 tak, že uplatnenie tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzia. Tu je potrebné upriamiť pozornosť na to, že vnútroštátna právna úprava v zmysle zákona č. 315/2001 Z. z. umožňuje zamestnávateľovi, resp. služobnému úradu rozvrhnúť príslušníkovi zboru služobný čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu, stanovenú v čl. 6 písm. b) cit. Smernice Európskeho parlamentu a rady 2003/88/ES. Povinnosťou členských štátov vyplývajúcou zo smernice je dosiahnuť výsledok stanovený smernicou, ako aj ich povinnosť prijať všetky opatrenia všeobecnej alebo osobitnej povahy na zabezpečenie splnenia tejto povinnosti. Vzťahuje sa to na všetky orgány členských štátov. Zákon č. 315/2001 Z. z. v § 85 až § 94 upravuje podmienky výkonu štátnej služby so zameraním na pojmy týždenný služobný čas, nerovnomerné rozvrhnutie služobného času, prestávky v štátnej službe,

nepretržitý odpočinok medzi služobnými dňami, dĺžka nepretržitého odpočinku v týždni, dni služobného pokoja, štátna služba nadčas, služobná pohotovosť a dovolenka. Podľa prílohy č. 4 bod 6 cit. zákona bola do jeho znenia prebratá Smernica č. 2003/88/ES. Napriek zdaniu, že vnútroštátna právna úprava je v súlade s právom Únie, z ustanovenia citovaného zákona nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času, v čom spočíva rozpor s právom Únie. Súdny dvor opakovane konštatoval, že pojem „pracovný čas“ uvedený v Smernici 2003/88/ES je autonómny pojem práva EÚ, ktorý treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel tejto smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Čl. 2 ods. 1 a 2 Smernice 2003/88/ES vymedzuje „pracovný čas“ ako „akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti...“ a „čas odpočinku“ ako „akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom“. Súdny dvor v rozsudku vo veci C-518/15 Ville de Nivelles/Rudy Matzak zdôraznil, že členské štáty sa nemôžu, pokiaľ ide o určité kategórie hasičov prijatých do verejných hasičských služieb, odchýliť od súboru povinností vyplývajúcich z ustanovení smernice vrátane pojmov „pracovný čas“ a „čas odpočinku“. Smernica neumožňuje ani to, aby členské štáty ponechali v platnosti alebo prijali inú definíciu pojmu „pracovný čas“, ako je definícia uvedená v tejto smernici. To potvrdzuje aj účel tejto smernice, ktorým je neprekročenie maximálnej hranice priemerného týždenného pracovného času, stanovenej v čl. 6 písm. b) cit. Smernice.

18. Podľa rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci D. J. proti Radiotelevizija Slovenija, sp.zn. C-344/19 z 9.3.2021, článok 2 bod 1 Smernice 2003/88 sa má vykladať v tom zmysle, že čas pracovnej pohotovosti vo forme nepretržitej dostupnosti, počas ktorého musí byť pracovník len telefonicky zastihnuteľný a ak je to potrebné, dostaviť sa na pracovisko v lehote jednej hodiny, pričom môže bývať v služobnom byte, ktorý mu dal k dispozícii jeho zamestnávateľ v mieste tohto pracoviska, ale nemusí sa v ňom zdržiavať, predstavuje v celom rozsahu pracovný čas v zmysle tohto ustanovenia, len pokiaľ z celkového posúdenia všetkých okolností veci, predovšetkým z dôsledkov takej lehoty, a prípadne z priemernej pravidelnosti zásahov počas tejto doby, vyplýva, že obmedzenia uložené tomuto pracovníkovi počas uvedenej doby sú takej povahy, že objektívne a veľmi významne ovplyvňujú možnosť tohto pracovníka slobodne nakladať v tejto dobe s časom, v rámci ktorého sa od neho výkon práce nepožaduje, a venovať tento čas svojim vlastným záujmom. Slabá dostupnosť voľnočasových aktivít v najbližšom okolí predmetného miesta nie je na účely takéhoto posúdenia relevantná.

19. Zo záverov uznesenia Súdneho dvora vo veci C-52/04 Personalrat der Feuerwehr Hamburg vyplýva, že článok 2 smernice Rady 89/391/EHS o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci, ako aj článok 1 ods. 3 Smernice Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, sa majú vykladať v tom zmysle, že činnosti vykonávané zásahovými silami takej verejnej požiarnej služby, ako je verejná služba, o ktorú ide v konaní vo veci samej, obvykle patria do pôsobnosti uvedených smerníc, takže článok 6 bod 2 Smernice 2003/88/ES v zásade bráni prekročeniu maximálnej hranice 48 hodín určenej ako maximálny týždenný pracovný čas, vzťahujúci sa aj na služby hliadky. Jeho prekročenie je však možné v prípade výnimočných okolností takej závažnosti a rozsahu, ktoré dočasne prevážia cieľ smerujúci k zabezpečeniu riadneho fungovania služieb nevyhnutných pre ochranu takých verejných záujmov, ako sú verejný poriadok, zdravie, bezpečnosť, nad cieľom spočívajúcim v zabezpečení bezpečnosti a zdravia pracovníkov pridelených do zásahových a záchranných jednotiek; aj v takejto výnimočnej situácii však musia byť v čo najväčšom rozsahu zachované ciele Smernice 89/391. Čl. 1 ods. 3 Smernice 2003/88/EHS definuje svoj rozsah pôsobnosti na všetky odvetvia činností, verejné i súkromné, pričom výslovne odkazuje na článok 2 Smernice 89/391/EHS. Smernica 89/391 sa v zmysle čl. 2 ods. 1 uplatňuje „na všetky odvetvia činnosti a to verejné aj súkromné“, ku ktorým okrem iného patria všeobecne uvedené činnosti služieb (priemysel, poľnohospodárstvo, obchod, administratíva, služby, vzdelávanie, kultúra, voľný čas, atď.) Ako vyplýva z ods. 2 prvého pododseku, neuplatňuje sa uvedená smernica tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, napríklad v oblasti služieb civilnej ochrany.

20. V prejednávanej spore sa na činnosť, vykonávanú žalobcom v rámci služobného pomeru, táto výnimka nevzťahuje. Je potrebné poukázať na cieľ smernice 89/391, ktorý je zameraný na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci. Rovnako aj zo znenia jeho čl. 2 ods. 1 vyplýva, že rozsah jej pôsobnosti je nutné chápať širšie. Z toho vyplýva, že výnimky z pôsobnosti uvedené v čl. 2 ods. 2 v prvom pododseku, je potrebné vykladať zužujúco. Čl. 2 ods. 2 prvý pododsek Smernice 89/391 nevyklučuje z pôsobnosti smernice služby civilnej ochrany ako také, ale len „určité osobitné činnosti“ týchto služieb, ak charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ustanovení tejto smernice. Táto výnimka zo široko vymedzeného rozsahu pôsobnosti Smernice 89/391 sa musí vykladať tak, že jej rozsah pôsobnosti sa obmedzuje na prípady nevyhnutnej ochrany záujmov,

ktoré dovoľuje smernica členským štátom chrániť. Z tohto hľadiska bola výnimka uvedená v čl. 2 ods. 2 prvom pododseku Smernice 89/391 prijatá len na účel zabezpečiť riadne fungovanie služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku, ak nastane osobitne vážna situácia alebo situácia osobitného rozsahu - napríklad katastrofa - pre ktorú je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy. Takto popísaná služba civilnej ochrany v užšom zmysle slova, na ktorú sa vzťahuje uvedené ustanovenie, sa jasne odlišuje od štandardnej, základnej obsahovej náplne činnosti a plnenia úloh žalobcu ako príslušníka Záchranného a hasičského zboru. Služobná činnosť žalobcu teda patrí do pôsobnosti Smernice 2003/88/ES.

21. Žalobca ako hasič zamestnaný v rámci zásahovej služby spadajúcej do verejného sektora, odpracoval priemerný týždenný pracovný čas presahujúci priemerný týždenný pracovný čas stanovený v článku 6 písm. b) Smernice 2003/88. Preto sa môže dovolávať práva Únie na vyvodenie zodpovednosti orgánov dotknutého členského štátu s cieľom získať náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia tohto ustanovenia. Zodpovednosť členského štátu nastupuje v prípade splnenia troch predpokladov, ktorými sú: 1. Došlo k porušeniu úniovej normy, ktorá priznáva fyzickým alebo právnickým osobám právo alebo zakladá povinnosti pre členský štát. 2. Ide o dostatočnú závažnosť porušenia úniového práva. 3. Je daná príčinná súvislosť medzi porušením úniového práva členským štátom únie a škodou, ktorá bola spôsobená fyzickej alebo právnickej osobe. Pokiaľ ide o prvú z uvedených podmienok, táto je naplnená, keďže ako už odvolací súd uviedol, čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas zahŕňajúci aj nadčasy a tiež pracovnú pohotovosť. Vo vzťahu k druhej podmienke je potrebné uviesť, že porušenie úniového práva je dostatočne závažné, ak je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora v danej oblasti. V danom prípade z predloženého výpisu z dochádzkového systému vyplýva, že za necelé 3 roky došlo u žalobcu 29-krát k prekročeniu týždenného pracovného času počas 19 mesiacov zo žalobou uplatneného celkového obdobia 3 rokov. V súvislosti s treťou podmienkou je potrebné konštatovať, že príčinná súvislosť medzi (ne)konaním štátu zabezpečiť transpozíciu smernice do právneho poriadku SR a následkom na osobnostných právach žalobcu je daná, pretože v dôsledku toho u žalobcu došlo k prekročeniu týždenného pracovného času, čím utrpel jeho súkromný a rodinný život.

22. V súvislosti s už uvedeným žalovaný argumentujúci rozsudkami Mulder a i /Rada a komisia, C-104/89 a C-37/90 uviedol, že poškodená osoba pod hrozbou toho, že sama bude musieť znášať škodu, musí vyvinúť primerané úsilie, aby obmedzila rozsah škody. Podľa žalovaného žalobca nepreukázal, aby vyvinul úsilie a predišiel následku na svojich osobnostných právach. Odvolací súd však považuje za potrebné poukázať na neskoršiu judikatúru Súdneho dvora, predovšetkým na rozsudok vo veci G. Fuß v spojení s rozsudkom C-445/06 vo veci Danske Slagterier. Bolo by v rozpore so zásadou efektivity uložiť poškodeným osobám povinnosť systematicky využívať všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii, aj keď by to spôsobilo nadmerné ťažkosti alebo by to od nich nebolo možné rozumne vyžadovať. Súdny dvor už teda rozhodol, že výkon práv priznaných jednotlivcom priamo uplatniteľnými ustanoveniami práva Únie by bol znemožnený alebo nadmerne sťažený, ak by ich návrhy na náhradu škody založené na porušení práva Únie, museli byť zamietnuté alebo čiastočne zamietnuté iba z toho dôvodu, že sa jednotlivci nedomáhali práva, ktoré im priznáva právo Únie a ktoré im vnútroštátny zákon odoprel. Pracovník sa má považovať za slabšiu stranu v rámci pracovnoprávneho vzťahu, takže je nutné zabrániť tomu, aby ho mal zamestnávateľ možnosť v jeho právach obmedzovať. Článok 6 písm. b) Smernice 2003/88 nevyžaduje, aby dotknutí pracovníci požiadali svojho zamestnávateľa o dodržovanie minimálnych požiadaviek upravených týmto ustanovením, ale naopak, zamestnávateľovi nariaďuje, aby v prípade, ak je do vnútroštátneho práva prebratá výnimka upravená v článku 22 tej istej smernice, získal osobný, výslovný a slobodne vyjadrený súhlas uvedeného pracovníka s tým, že sa vzdáva práv priznaných týmto článkom 6 písm. b), čo v danom prípade preukázané nebolo.

23. Odvolateľ predostrel aj námietku o tom, že bolo potrebné zohľadniť nerovnomerné rozvrhnutie služobného času hasičov v referenčnom období 6 mesiacov. Vo vzťahu k námietke žalovaného, v ktorej poukazuje na čl. 16 písm. b) Smernice 2003/88/ES, odvolací súd konštatuje, že smernica umožňuje členským štátom ustanoviť pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie, nepresahujúce štyri mesiace. V tejto súvislosti je nevyhnutné si uvedomiť, že na to, aby sa takéto ustanovenie mohlo uplatňovať, bolo nevyhnutné, aby bolo prevzaté do právneho poriadku Slovenskej republiky. Zo zákona č. 315/2001 Z.z. nevyplýva, aby Slovenská republika uvedené ustanovenie, ako aj ustanovenie čl. 6 písm. b) Smernice prevzala do vnútroštátneho poriadku, a teda že by maximálny týždenný pracovný čas bolo možné dodržiavať a skúmať v rámci referenčného obdobia 4 mesiacov, resp. za splnenia smernicou stanovených podmienok, aj v dlhšom období. Keďže Slovenská republika neprevzala v zákone č. 315/2001 Z. z. a ani v inom zákone, upravujúcom právne postavenie príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, články smernice o stanovení maximálneho týždenného

pracovného času, nemožno konštatovať ani to, že by prevzala, resp. že by do právneho poriadku Slovenskej republiky boli transponované ustanovenia smernice o možnosti určenia referenčného obdobia, v ktorom by sa maximálny týždenný pracovný čas posudzoval. Ustanovenia § 86 zákona č. 315/2001 Z.z. sa týkajú nerovnomerného rozvrhnutia služobného času, avšak uvedené nesúvisí s maximálnym obmedzením týždenného pracovného času podľa smernice. Vzhľadom na uvedené námietka žalovaného o zisťovaní splnenia podmienok v rámci referenčného obdobia bola nedôvodná, nakoľko ustanovenie o referenčnom období, súvisiacom s maximálnou výmerou týždenného pracovného času, taktiež nebolo do právneho poriadku Slovenskej republiky riadne prevzaté, a preto sa žalovaný nemôže dovoliavať jeho aplikácie.

24. Pokiaľ žalovaný vo vyjadrení zo dňa 16.04.2024 rozoberal úpravu referenčných období, to, čo sa do výpočtu priemerného týždenného pracovného času započítava a čo nie, uvádzal nové skutkové okolnosti, ktoré nepredostrel v odvolaní. Keďže žalovaný túto argumentáciu predniesol v odvolacom konaní, avšak po uplynutí lehoty na podanie odvolania, ktorá mu uplynula dňa 22.02.2024, odvolací súd sa týmito námietkami, resp. argumentáciou nezaoberal a ani na ne neprihliadal.

25. Odvolací súd v zhode s názorom súdu prvej inštancie konštatuje, že žalobcovi vznikla nemajetková ujma spočívajúca v porušení práva na súkromný a rodinný život, práva na ochranu zdravia, telesnej a psychickej integrity, keďže právo na primeranú dobu odpočinku bolo porušené. Nakoľko slovenský právny poriadok neobsahuje úpravu ohľadom práva jednotlivca na náhradu škody proti štátu spôsobenej porušením práva únie, ujma žalobcu má najbližšie k zásahu do osobnostných práv, a preto súd prvej inštancie správne analogicky aplikoval § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka. Nemožno sa stotožniť s argumentáciou žalovaného, že nebola splnená podmienka pre uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, že v zmysle uvedeného ustanovenia je možné žiadať peňažné odškodnenie len vtedy, ak nie je postačujúce zadostučinenie podľa § 13 ods. 1 a že neoprávneným zásahom bola v značnej miere znížená dôstojnosť, resp. vážnosť žalobcu v spoločnosti. Keďže členský štát Únie neprijal opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času, resp. prijala vnútroštátnu právnu úpravu v zmysle zákona č. 315/2001 Z.z., ktorý umožňuje zamestnávateľovi resp. služobnému úradu rozvrhnúť príslušníkovi zboru služobný čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu, stanovenú v článku 6 písm. b) Smernice Európskeho parlamentu a rady 2003/88/ES, neprichádza do úvahy morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie, odvolanie difamujúcich výrokov a pod. Prostriedky nápravy podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka (popri morálnej satisfakcii požiadavka, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov) za takýchto okolností strácajú svoju účinnosť a funkčnosť a v takomto prípade súdna prax nevyklučuje možnosť bez ďalšieho uplatniť finančné zadostučinenie.

26. Žalovaný tiež namietal, že žalobca nepreukázal zásah do svojho súkromného a rodinného života, nepreukázal výšku škody a v tejto súvislosti namietal aj nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia. Dôkazom o neopodstatnenosti týchto námietok žalovaného je odôvodnenie súdu prvej inštancie obsiahnuté v bodoch 15. až 17. napadnutého rozsudku. Výšku peňažného zadostučinenia súd určuje na základe voľnej úvahy, ktorá nesmie byť arbitrárna. Odvolací súd zdôrazňuje, že právo na odpočinok u žalobcu bolo dlhšiu dobu porušované, keďže za necelé 3 roky došlo uňho k prekročeniu týždenného pracovného času počas 19 mesiacov celkovo 29-krát. V zhode s názorom súdu prvej inštancie je aj odvolací súd toho názoru, že práca žalobcu je veľmi zodpovedná. Práve skutočnosť, že u žalobcu došlo k 29-násobnému prekročeniu limitu týždenného pracovného času počas 19 mesiacov žalovaného obdobia, znamená, že žalobca tento čas nemohol venovať odpočinku, načerpaniu energie, udržaniu kondície, svojim záľubám, rodine a pomoci najbližším (rodičom a svokrovcom). V tejto súvislosti žalovaný namietal, že žalobca nepreukázal, že daný čas mohol tráviť aj naznačeným spôsobom a že nekonkretizoval skutkové okolnosti tvoriace obsah iného ako pracovného využitia času. Odvolací súd je toho názoru, že všeobecnejšie popísanie istých skutočností samo o sebe neznamena nekvalitu súdneho rozhodnutia. Mimo rozumných pochybností možno uzavrieť, že skutkové okolnosti uvedené súdom prvej inštancie sú dostatočne zrozumiteľné a určité a nepotrebnú bližšiu interpretáciu. S poukazom na uvedené je aj odvolací súd toho názoru, že priznaná nemajetková ujma 3.000,- eur je, vychádzajúc najmä z dĺžky obdobia nežiadúceho stavu a zníženia kvality života v dôsledku zásahu do osobnostných práv žalobcu, primeraná.

27. V súvislosti s námietkou žalovaného, v rámci ktorej spochybňoval dôkazy preukazujúce prekročenie maximálneho prípustného týždenného pracovného času žalobcu, ktoré označil ako „tabuľky“, odvolací súd uvádza, že ide o výpis zo systému slúžiaceho pre riadenie ľudských zdrojov a evidenciu dochádzky. Zároveň sa z neho vychádza pri výpočte mesačného služobného príjmu žalobcu. Ide o relevantný dôkaz,

ktorý v naznačených súvislostiach nevyvoláva pochybnosti o jeho hodnovernosti. Preto aj táto námietka žalovaného nie je dôvodná.

28. S poukazom na princíp právnej istoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí spočívajúcu v tom, aby v skutkovo obdobných veciach súdy rozhodovali rovnako, odvolací súd poukazuje na obsahlu rozhodovaciau činnosť odvolacích súdov, ktoré prijali obdobné závery, ako v tejto veci (napr. rozsudky Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10Co/11/2024 zo dňa 28.03.2024, 1Co/11/2024 zo dňa 18.06.2024, 11Co/19/2024 zo dňa 27.06.2024, 14Co/6/2024 zo dňa 27.06.2024, 9Co/20/2024 zo dňa 04.07.2024, rozsudky Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13Co/62/2023 zo dňa 31.07.2024, 15Co/130/2023 zo dňa 14.08.2024, rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Co/53/2024 zo dňa 18.07.2024, etc.).

29. Pokiaľ žalovaný namietal nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie aj vo vzťahu k výroku o trovách konania, odvolací súd uvádza, že civilný sporový proces je v otázke náhrady trov konania ovládaný zásadou zodpovednosti za úspech v spore. Ak žalobca podal dôvodnú žalobu a bol úspešný v základe nároku, má nárok na náhradu trov konania. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté, výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Súd prvej inštancie rozhodol správne, keďže žalobca bol úspešný v základe nároku, a preto správne v zhode so zásadou zodpovednosti za úspech v spore aplikoval § 255 ods. 1 CSP.

30. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd napadnutý rozsudok vo výroku I. a v súvisiacom výroku III. o trovách konania potvrdil ako vecne správny postupom podľa § 387 CSP.

31. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Na základe toho úspešnému žalobcovi priznal voči žalovanému náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (100 %).

32. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP)